

Utbildningsnämnden

Yttrande

Utbildningsnämnden

Dnr: 25UN265

Handläggare:

2025-09-18

Elin Othén

Yttrande över e-petition - Stoppa nedskärningarna inom förskolan

Inledning

En e-petition gällande stoppa nedskärningarna inom förskolan har lyfts fram för behandling av utbildningsnämnden. E-petitionen har nummer 378222.

E-petitionären föreslår att kommunen undviker ytterligare nedskärningar inom förskolan mot bakgrund av att det aviserats att upp till 100 tjänster skulle kunna försvinna fram till augusti 2025. E-petitionären föreslår i en skrivelse till e-petitionen att Gävle kommun sammanfattningsvis genomför fem punkter rörande; se över andra möjligheter att hantera den ekonomiska situationen; göra en grundlig konsekvensanalys av nedskärningarna; säkerställer att barngruppernas storlek ligger inom Skolverkets rekommendationer; aktivt involvera berörda i beslutsprocessen; prioritera en långsiktig plan. Det skulle enligt e-petitionären vara bra för Gävle kommun eftersom det säkerställer en hög kvalitet inom förskolan.

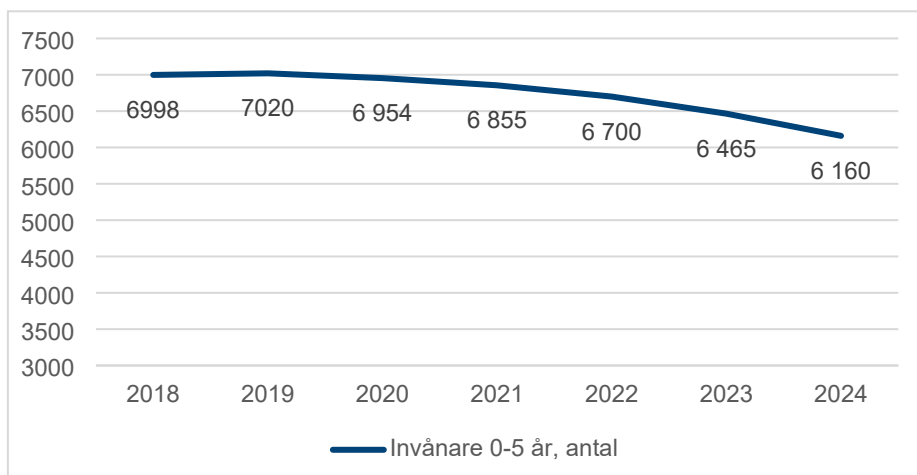
Yttrande från utbildning Gävle

Under större delen av 2000-talet har barnafödandet legat på drygt 110 000 födda barn per år. Under de senaste åren har barnafödandet i Sverige haft en nedåtgående trend. Under 2024 uppnåddes den lägsta födelsetakten någonsin med 1,43 barn per kvinna, vilket är avsevärt lägre än de 2,1 som behövs för en hållbar befolkningsutveckling. Trenden har fortsatt även under det första halvåret 2025 och under årets första sex

månader föddes 49 700 barn, vilket var det lägsta antalet födda under ett första halvår på 23 år.¹

I Gävle kommun har antalet barn i åldern 0–5 år minskat från 6 998 år 2018 till 6 160 år 2024, vilket motsvarar en minskning om 12 procent. Under samma period har även antalet nyfödda barn sjunkit, från drygt 1 200 barn år 2018 till drygt 930 barn år 2024, vilket innebär en minskning på 22,5 procent.²

Diagram 1. Invånare 0-5 år, antal. Källa: SCB. Gävle kommun

Som konsekvens av det minskande barnafödandet har Utbildning Gävle under de senaste åren genomfört åtgärder för att anpassa organisationen i paritet med det minskade behovet. Detta har gjorts i fråga om både förskoleplatser samt personal.

Reglering och hantering utifrån arbetsrättsliga åtgärder

Vid omorganisationer är arbetsgivare skyldiga att utföra vissa steg inför förändringar i verksamheten, bland annat lämna varsel till arbetsförmedlingen, förhandla med arbetstagarorganisationer, utföra risk- och konsekvensanalyser. Vid omorganisationer ska arbetsgivare varsla arbetsförmedlingen att ett antal tjänster kan komma att tas bort.

¹ [Fortsatt minskat barnafödande under första halvåret 2025](#)

² [Jämföraren - Kolada](#)

Efter avslutad förhandling med arbetstagarorganisationen kan siffran på antalet personal som blir uppsagd på grund av arbetsbrist vara lägre.

Under våren 2025 genomfördes en sådan process inom Utbildning Gävle där 94 tjänster varslades, av dessa sades slutligen 71 medarbetare upp på grund av arbetsbrist. Att varsla personal och säga upp medarbetare på grund av arbetsbrist är således inte synonymt. Arbetsgivaren och arbetstagarorganisationerna har följt gällande lagrum såsom LAS och MBL samt gällande kollektivavtal mellan parterna. Det finns ingen arbetsrättslig skyldighet att involvera andra, såsom medborgare, när en arbetsgivare avser att fatta beslut om omorganisation eller arbetsbrist. Utifrån ett arbetsrättsligt perspektiv så sker det genom förhandlingen mellan arbetsgivaren och arbetstagarorganisationen.³

Rektorerna och verksamhetschef i förskolan har utfört risk- och konsekvensanalyser tillsammans med skyddsombud inför verksamhetsförändringen. Detta i enlighet med arbetsmiljölagen och dess föreskrifter. Inför denna process utförde arbetsgivaren en noggrann analys för att anpassa mängden tjänster till det sjunkande barnantalet.

Insatser inom ramen för de demografiska förändringarna

Utbildningsnämnden fick 2024 ett riktat tillskott i internbudgeten, omfattande 10 miljoner kronor, i syfte att mildra effekterna av de demografiska förändringarna i förskolan. Tillskottet räknades in i elevpengen och kom således förskolorna direkt till del. Kommunfullmäktige beslutade sedermera i samband med delårsrapportering 1 2025 att uppdra Utbildning Gävle att minska barngruppernas storlek i förskolan.⁴ Under senare del av 2025 genomförs insatser för att minska barngruppernas storlek bland annat genom en utökning av personal i förskolan.

³ LAS §29 [Lag \(1982:80\) om anställningsskydd \(LAS\) | Lagen.nu](#), MBL §15 och MBL §11 [Lag \(1976:580\) om medbestämmande i arbetslivet \(MBL\) | Lagen.nu](#)

⁴ Gävle kommunfullmäktige, protokoll 2025-06-16, § 2, *Delårsrapport 1 år 2025 för kommunen och de kommunala bolagen*, diarienummer 25KS27, s. 8–14. Tillgänglig via www.gavle.se.

Sammantagen bedömning

Utbildning Gävle delar e-petitionärens hållning vad gäller att förskolan är en av de viktigaste grundpelarna i samhället och att en kvalitativ förskoleverksamhet bidrar till likvärdighet, goda skolresultat och en trygg uppväxt. Vidare delar Utbildning Gävle e-petitionärens hållning om att det föreligger risk med en personalsammansättning som inte korrekt dimensionerad i fråga om arbetsmiljö samt kvalitet i undervisning och omsorg. Utbildning Gävle konstaterar dock att det inte har varit fråga om en neddragning inom förskolan utan att organisationen anpassats utifrån det förändrade demografiska läget. De genomförda verksamhetsanpassningarna inom förskolan har resulterat i arbetsbrist, vilken arbetsgivaren har hanterat i enlighet med tillämplig lagstiftning, gällande regleringar samt det kollektivavtal som råder mellan berörda parter. Utbildning Gävle har bedrivit ett aktivt arbete för att hantera risker med förändringarna som fordrats utifrån organisationsanpassningarna.

Utbildning Gävle konstaterar vidare att Utbildningsnämnden mottagit uppdrag från kommunfullmäktige att minska barngruppernas storlek i förskolan. Som ett led i det uppdraget kommer en utökning av antalet medarbetare inom förskola att ske. Arbete pågår för närvarande för att genomföra lagt uppdrag både i fråga om utökning samt översyn av organisationen vad gäller exempelvis lokaler och enheternas inre organisation.

E-petitionen anses besvarad.

Sara Marklund
t.f Sektorchef
Utbildning Gävle